

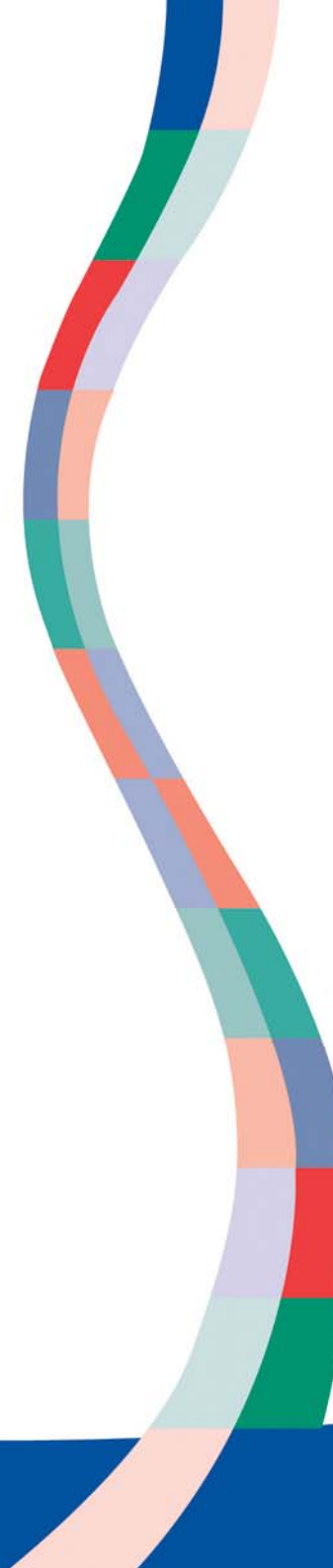
- Kui ravikuuri käigus tunnete süstimise või tilkinfusiooni ajal valu või ebamugavustunnet, siis andke sellest kohe öele teada.
- Informeerige õde või raviarsti kui märkate veenipordi piirkonnas põletiku tunnuseid: valu, punetust, paistetust, eritist nõela torkekohast.
- Hoidke veenipordi piirkonna nahk puhtana. Peske piirkonda voolava vee (nt duši) all, kuid ärge hõõruge harja ega nuustikuga. Võib käia vannis ja saunas, kuid ei ole soovitatav viibida kuumas leiliruumis. Pärast pesemist kuivatage pordi piirkonna nahk õrnalt rätikuga tupsutades.
- Et säilitada veenipordi õiget asendit, ei ole soovitatav tõsta veenipordi poolset kätt õlast kõrgemale.
- Veenipordiga ei soovitata harrastada spordialasid nagu ujumine (eriti „krooli“ stiil), golf, raskejõustik.
- Teavitage alati tervishoiutöötajaid oma pordi olemasolust kui olete sattunud haiglasse või uuringutele.
- Veeniport ei mõjuta magnetresonantstomograafia (MRT) ja kompuutertomograafia (KT) uuringut ning kontrastainet võib ja saab pordi kaudu manustada.
- Kui veenipordi kaudu ei manustata ravimit regulaarselt, tuleb porti iga 6 nädala järel loputada. See aitab vältida pordi ummistumist ja tagab veenipordi pikema töökorras püsimise. Veenipordi loputamiseks pöörduge keemiaravi statsionaarsesse või ambulatoorsesse osakonda.

Võimalikud tüsistused

Pärast üldnarkoosi võib tekkida iiveldus. Sellel ajal eelistage vedelikke ja vedelat toitu, mida olete varem hästi talunud. Hea enesetunde korral minge protseduuri järgsel päeval üle oma tavalisele toidule.

Paigalduspiirkonda võib tekkida hematoom ehk verevalum.

*Koostajad: hematoloogia-onkoloogia kliiniku õed
Natalja Luppova ja Age Särg
2014*

Veeniport ehk implanteeritud reservuaariga tsentraalveenikateeter

Veeniport ehk implanteeritud reservuaariga tsentraalveenikateeter on meditsiiniline seade, mis paigaldatakse naha alla, et tagada pikaajaline juurdepääs veresoonele ravimite manustamiseks.

Veenipordi kasutatakse:

- pikaajalises kasvaja ravimise ravis,
- veritsustõve ehk hemofiilia korral hüübimisfaktorite manustamisel,
- pikaajalisel antibiootikumravis.

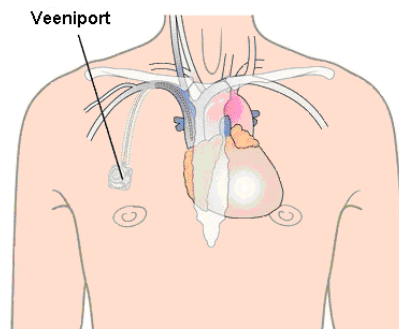

Diagram showing an implantable port
© CancerHelp UK

Veenipordil on titaanist kamber ja keskosas silikoonist membraan. Membraani all on kamber, mis on ühenduses kateetriga. Ühenduskoht on kaitstud kindlustava rõngaga. Membraani kaudu tehakse süstid ja võetakse vereanalüüsid.

Veenipordi kasutamine keemiaravi ajal

Paljud keemiaravi preparaadid on toksilised ja ärritavad veresoone. Kui manustada neid väikeste veresoonte kaudu, võivad tekkida veresoone põletikud ning ravimite ekstravasatsiooni (veeni ümbritsevasse koesse lekkimine) tulemusena kudede kärbumine. Veenipordi kasutamisel asub kateetri ots suures tsentraalveenis ja ravimite manustamisel veeniärritust ei teki.

Veenipordi paigaldamine

Veenipordi paigaldab kirurg enamasti kohaliku tuimastusega (lastel üldnarkoosis). Protseduur teostatakse operatsioonitoas ja kestab 30–60 minutit. Veenipordi kamber paigaldatakse tavaliselt rindkere ülemise osa nahaalusesse koesse. Kateetri üks ots paigaldatakse kambri külge ja teine ots ülemisse õõnesveeni.

Protseduuriks ettevalmistus kodus

- Narkoositusistuste vältimiseks ei tohi süüa alates protseduurile eelneva päeva õhtust. Joomata olge vähemalt 6 tundi enne protseduuri. Paikse tuimastusega korral, kui rahustite tarvitamine pole vajalik, on soovitatav mitte süüa paar tundi enne protseduuri.
- Teavitage raviarsti/kirurgi kõikidest ravimitest, mida tarvitate. Kui Te kasutate aspiriini (hjärtemagnyli), plavixi, marevani, teavitab raviarst/kirurg Teid sellest, millal nende ravimite tarvitamine enne protseduuri lõpetada, et vähendada veritsuse ohtu protseduuri ajal ja selle järgselt.
- Protseduuripäeva hommikul võtke väikese koguse veega vajalikud südame- ja vererõhuravimid (mitte võtta vett väljutavaid ravimeid ja vitamiine).

- Kui Te põete suhkruhaigust, ärge süstige protseduuripäeva hommikul insuliini ega võtke teisi suhkruhaiguse ravimeid. Informeerige kirurgi varakult oma haigusest, protseduurile tulles võtke kaasa oma insuliin.
- Kui kasutate inhalaatorit, võtke see kaasa.
- Protseduuriaja määramisel saate kirurgilt küsimustiku. Täitke see kodus võimalikult täpselt ja võtke protseduurile tulles kaasa.
- Protseduuripäeva hommikul käige duši all. Protseduurile tulles riietuge mugavalt.

Protseduuriks ettevalmistus haiglas

- Kui on vajalik protseduuri piirkonnast karvade eemaldamine, tehakse seda vahetult enne protseduuri algust, varasem karvade eemaldamine tõstab haavapõletiku riski.
- Protseduurile minekuks tuleb riietuda haigla pidžaamasse. Operatsioonituppa viiakse Teid lamades või ratastoolil. Operatsioonilaua lamate Te palja ülakehaga. Kirurg puhastab ja tuimastab protseduuri piirkonna ning seejärel paigaldab veenipordi ja pordi nõela. Operatsioonihaava sulgeb kirurg õmblustega ja katab steriilse sidemega.
- Pärast protseduuri viiakse Teid röntgenisse ja tehakse röntgenülesvõte, et kontrollida pordi õiget asetust.

Veenipordi kasutamine

Veenipordi võib peale paigaldamist kohe kasutada. Peale veenipordi paigaldamist tuleb iga kord, kui on vajalik manustada ravimit või võtta vereanalüüs, paigaldada spetsiaalne pordinõel, mis eemaldatakse haiglast või protseduurilt lahkudes. Veenipordi nõel torgatakse läbi naha veenipordi sisse ja fikseeritakse plaastriga. Nõel võib pordi sees olla 7 päeva. Seitsme päeva möödudes on vaja nõel vahetada. Haiglast lahkudes pordinõel eemaldatakse, nõela torkekoht kaetakse steriilse plaastriga, mille võite eemaldada 24 tunni möödudes. Järgmise ravikuuri alguses paigaldatakse uus nõel.

Veenipordid on mõeldud pikaajaliseks kasutamiseks. Kasutamisaega määrab arst. Tüsistuste puudumisel on veenipordi kasutusaeg keskmiselt 3–5 aastat.

Enesehooldus

- Haavasidet vahetage 24–48 tunni pärast (kui side on verine, võib seda vahetada ka varem). Sobiva suurusega steriilseid haavasidemeid saab osta apteegist. Haavaõmblused eemaldatakse 10–14 päeva pärast perearsti juures või järgmise ravikuuri ajal haiglas.
- Pärast pordi paigaldust võib sellest piirkonnas esineda valu 24 tunni jooksul. Valu vastu kasutage apteegi käsimeetmeid olevaid valuvaigisteid (nt Ibuprofen).